

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dōne ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditiua foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cātra expeditiua. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 50. ANULU XIX.

Sabiu, in 24 Iunie (6 Iulie) 1871.

tru celelalte pārti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. era pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prin. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscratielo se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dōn'a ore cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Avisu.

Protocolulu sinodului archidiecesei gr. or. din Transilvania tēnuta in anulu 1871. dimpreuna cu actele acestuia au esitu de sub tipariu. Este de 12 cōle si costa 50 xr. v. a. esemplariulu. Se afla de vendiare la

Tipografi'a archidiececana in Sabiu.

Invitare de prenumeratiune
la

„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentulu pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a si Monarchia austro-unguresca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intārdia cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugāmu a se scrie curatu, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandāmu on. publ. avisiurile postali, cā impreunate cu spese mai putiene si cā mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

**Editor'a „Telegrafulu Romanu“
in Sabiu.**

Sabiu 22 Iunie. Din funte sigura aflāmu, ca eri au sositu dela Carloveti unu telegramu, in care se spune, ca dupa desbateri de 16 dile actele de complanare intre serbi si romāni aru fi subscribe. In privinti'a fonduriloru carlovetiane se primi ofertulu de 400,000 fl. ad referendum. Monastiri nu se concesera. Despre cele-lalte se dice in telegrama, ca suntu binisioru regulate. Urmēza unu passagiu neintielesu in depesia, carea, preste totu disu, e fōrte reu scrisa si apoi se esprima trebuinti'a de a se conchiamā pre inceputulu lunei lui Augustu sinōdele diecesane in Aradu si Caransebesiu.

Dupa cum si aducu aminte on. cetitori, in Carloveti se aflara unii delegati numai pentru intielegere prealabile cu delegatii congressulu serbescu; Deci dreptu respunsu s'a datu in urm'a telegrami susu atinse, ca membri ce suntu dej'a acolo sa nu intreprinda nimic'a unilateralu, ci, conformu concluseru congressuali, delegatiunea romanēscā intrēga sa lia de fatia si sa participe la finalea complanare a tuturor diferentiiloru intre serbi si romāni. Delegatiunea inse are totu dreptulu sa faca totu ce va aflā de bine; de sinōdele extraordinari nu este vorba in conclusele congressuali. Acēst'a e starea faptica a cestiunei pāna acum.

Alta depesia telegrafica ne deslusiesce, ca delegatiunea rom. intrēga a participatu in dilele din urma la desbateri si a incheiatu lucrarea si ca delegatii rom. au si plecatu din Carloveti. Sinōdele amintite trebuie sa se conchiamē.

Sabiu 20 Iunie. Amu intielesu, ca Pravil'a cea mare tiparita in Tergovisce la a. 1652 s'au retiparitu in anulu acēst'a la Bucuresci, si precum jurnalele de dincolo de Carpati anuncia, au si esitu de subtu tipariu intr'unu modu prea frumosu, si luxoriosu, si se capeta in librari'a tipografiei curtiei (lucratori asociati) nr. 12. Pasagiulu Romanu, cu 24 lei noi.

Noi ne-amu si procuratu acēsta editiune noua a Pravilei mari, si amu aflatu, ca ea cuprinde numai partea intai'a a Pravilei mari, adeca, partea aceea, care cuprinde „Judecat'a archierēscā si imperatēscā de tōte vinele preotiesci, si mirenesci“, dēra partea a dōn'a nu o cuprinde in sine, adeca „Canōnele apostolesci, ale sinōdeloru ecumenice si locale, si ale Sāntiloru Parinti, si teologi'a clasica a celoru mai renumiti teologi antici“.

Pōte fi, ca si partea acēst'a a dōn'a se va retipari, si se va edā, dēra noi n'amu potutu intielege pāna acumu nimicu de o asemenea intentiune. — Nu putemu trece cu tacerea unele impregiurāri ale editiunei acēst'e, si adeca: editiunea acēst'a n'are titulu seu propriu, ci pōrtat titulu Pravilei celei vechi primitive dimpreuna cu editoriu, cu loculu, si anul, prin care si unde, si cāndu s'au edatu: prin urmare si numele editoriu retiparitei Pravilei au remasu anonim, si apoi titulu acēst'a au remasu cu multe slavisme, precum: sinōdele nemeastnice, teologi'a dumnediesciloru bogoslovi, — vleit 7160, adeca 1652. Dēra si contestulu editiunei noue este plinu de slavisme, s. e. blagorodia, glavapervaia — glava a dōn'a si asiā mai departe totu „glava“ si iērasu „glava“; — pohvala Archiereulu — blagovesteni — cumu scrie Archiereulu cneajulu Serbiei *) — In „glava“ 323 se aducu in limba slaveana dōne rugaciuni, care se dicu asup'r'a celoru ce se intorc la ortodocesia.

Cu aceste espuneri nici decum nu intentionāmu a detrage ceva din valōrea acēstei editiuni, ci amu vrutu sa arētāmu, ca acea editiune nu coresponde sborulu literaturēi nōstre romāne de astadi, si ca prin aceea nu s'au retiparitu intrēga Pravil'a mare, ci numai pre jumetate, lipsiaduse dintr'ens'a canōnele, de care avemu lipsa cu atātu mai mare, cāci cartea „Pidalionu“ cu greu si cu multe spese se pōte procurā. Dēr si editiunea acēst'a noua a Pravilei, fiindu pre jumetate numai edata si costāndu 24 lei noi, la Bucuresci, iēr la Sabiu 18 fl. val. austr. nu este estina.

Nr. cons. scol. 124. 1871.

Cātra Inspectoratele districtuali de scōle din Archidiececa nōstra greco-res. in Ardealu!

Avendu in vedere Consistoriu nōstru archidiececanu acele folōse salutarie, ce au resultatu si pana acumu din conferintiele invetiatoresci in timpulu ferieloru, introduse in intrēg'a nōstra Archidiececa inca in anulu 1862, prin cari conferintiele se da invetiatoriloru cea mai buna ocaziune de a si amplificā cunoscintiele teoretice de pedagogia, si a si comunicā imprumutatu esperintiele facute pe terenulu invetiamentulu, si asiā pre calea acēst'a a se perfectonā in chiamarea de invetiatoriu; mai departe considerāndu, ca conferintiele invetiatoresci in timpulu ferieloru le prescrie si § fulu 130 din statutulu organicu, — se insarcinēdia tōte Inspectoratele districtuali de scōle din intrēg'a nōstra Archidiececa, a si tinea de cea mai strinsa datorintia, cā conferintiele invetiatoresci sa se tiena regulatu si in decursulu ferieloru anulu curentu, iēra despre resultatu a substerne pāna la finea lui Septembrie a. c. unu raportu detaiatu acēstui Consistoriu archidiececanu.

Nr. cons. scol. 125. 1871.

Inaltulu Ministeriu reg. ung. de culte si invetiamentu prin emisulu seu dto 6 Maiu a. c. nr. 8136 a adusu la cunoscintia acēstui Consistoriu

*) Cum scrie Archiereulu Domnitorulu Romanici nu se dice, cāci acēst'a nu se afla in Pravil'a mare din Tergovisce,

archidiececanu, ca dupa esperintiele, ce le are, cele mai multe edificii scolare, — incātu privesce spatiulu recerulu de numeru copiloru de scōla, — nu corespondu art. de lege 38. § 11. p. 1. si § 27., si ca la adoptarea seu renovarea si edificarea scōleloru, nu se ia nici o privintia la dispositiunile § fulu 28 a legei citate, din care cauza o mare parte a tinerimeii din lips'a spatiulu se disgusta, si asiā seu nu frecventeaza scōla de locu, seu numai neregulatu; — de aceea astufeliu de edificie de scōla, fia si numai de eurendu edificate seu renovate, ne avendu cerintiele legei scolare, voru trebui nu preste multu timpu, spre daun'a respectiveloru comune a se renovā dinsnou, seu a se edificā in loculu loru scoli noua. —

Deci spre evitarea acēstei impregiurāri neplacute si daunōse se insarcinēza Inspectoratele districtuali de scōle a starui din tōte puterile, cā la tōte renovarile si edificarile scōleloru, — avendu in vedere dispositiunile cuprinse in ordinatiunea consistoriale dto 27 Martiu 1869 nr. 351, sa se ia in strinsa consideratiune numerulu copiloru deobligati a frecuentā scōla, dupa cum se prescrie apriatu in § 27 alu legei scolare din a. 1868, cā sa se satisfac a numai legei, dar' si intereseloru de crescere a tinerimeii nōstre, si astfelu a asigurā caracterulu confessionalu alu scōleloru nōstre populari.

Nr. cons. scol. 130. 1871.

Domnulu directoru alu scōlei nōstre capitale din Satu-lungu, langa Brasiovu, Ioanu Dorc'a a compusu unu manualu de limb'a germana intitulatu: „Manualu de limb'a germana pentru scōlele populare si capitale rom. gr-orientale“ si l'au asternutu Consistoriu nōstru archidiececanu scolaru cu acea rugare, cā sa l'u aduca la cunoscintia invetiatoriloru dela scōlele nōstre confessionali.

In urm'a acēstei rugari Consistoriu nōstru Archidiececanu scolaru a otaritu, a aduce acēsta carte la cunoscintia invetiatoriloru nōstri din archidiececa pe langa acea insarcinare, cā ei procuranduo sa o studieze bine, si apoi sa o iee cā obiectu de discussiune in conferintiele loru anuali si sa si deo protocolarminte parerile loru asup'r'a acēstei carti, cari pūeri apoi sa se astērna Consistoriu nōstru archidiececanu scolaru, cā conformu § fulu 122. p. 2. din statutulu organicu sa le impartiasca sinodulu archidiececanu spre mai departe urmare.

Deci Preacinstiele vōstre cā Inspectori districtuali de scōlele nōstre confessionali, sunteti insarcinati cu esecutarea acēstei otariri consistoriali, adeca a aduce la cunoscintia invetiatoriloru nōstri acēstu circularu.

Sabiu din siedinti'a Consistoriu archidiececanu scolaru tēnuta in 4 Iunie 1871.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu.

Nicolau Pope'a,
Vicariu archiepiscopescu.

Eveneminte politice.

Provincialisarea confiniiloru militari are multe resunete in diuaristic'a de din laintru si din afara. Este lucru firescu, ca dupa ce astadi tōte lucrurile, politice si nepolitice, de cei mai multi ōmeni au sa fia judecate dupa dispusitiunile loru sentimentali si afacerea acēst'a sa fia judecata astfelu. Resunetele ce se afla in diuaristica, se impartu preste totu in de acele, cari vedu in provincialisare o imbunatatire a sōrtei fostiloru militari confinari si in de acelea, cari vedu in provincialisare numai crescerea puterei magiarismulu. — Asiā articoliu diurnaliloru; pre cāndu interesele acoloru ce au purtatu de seculi sarcin'a cea grea a militarismulu si proportiunea numerica a popōreloru imperiu aru trebui sa duca pre politici la escongetarea unoru

referințe, ce sa aiba numai și numai egalea îndreptare a tuturor.

Mai pre totă din'a cetimă ca ministeriului de dincolo de Lait'a i a succésu a se întielege cu cehii, ca adi mănă vomu ceti donumirea unui ministru pentru Boemi'a. După semnele de până acum mijlocuța lunei prezente (după cal. n.) va decide, deca cehii se pot multiamă cu ce le ofere ministeriul din Vien'a, s'eu deca ministeriul mai face vre-o concessiune cehilor.

Contele B e u s t a desfasioratu în senatulu imperialu situatiunea monarchiei în afara. În esenția cuventarea nu diferese de cea rostita în comisiune despre aceea-si materia. Din cuventarea acést'a s'aru vedé ca pentru Austro-ungari'a viitoriu nu pôte fi altu-feliu de câtu pace. Germani'a, dice elu, numai are cauza de a fi superata pre Austro-Ungari'a. Obiectulu de cërta între ambe a cadutu. O politica comuna pentru interese comune léga pre Austro-Ungari'a de Germani'a.

Aceste interese voru face cá vecinulu din orientu (Russi'a) sa fia pacificu și deca nu aru voi. În orientu are Germani'a și Austro-Ungari'a interese comune.

Unu resunetu la „Apelu“.

S a b i i u în 10 Iunie 1871.
(Capetu).

Din cele espuse urmédia déra, ca sum'a de 600,000 fl. esto cu multu mai mare, de câtu cá sa se póta asiá lesne, cu un'a cu doue, aduná dela natiunea nóstra, — și acést'a din cauza, ca poporulu nostru este cu multu mai multu trasu în concurentia de alte necessitati în adeveru inteltorie nationali, de câtu cá, lasându-lo la o parte pre acestea, sa si póta stórce tota puterea sea financiála spre a fundá unu institutu, a cărui'a lipsa nu este de totu nesuportabila.

E bine, astfeliu stându lucrulu, ce este déra de facutu? Sa ne abatemu cu totulu dela academi'a romána de drepturi?

Ast'a nu-o díeu, ci dícu aceea, ca, până mai avemu inca si alte carári pentru de a ne ajunge scopulu, sa nu ne pré opintim si sa nu ne desecám de totu puterile nóstre banali cu academi'a de drepturi.

Si óre care sa fia aceste alte caráci, prin cari sa ne potemu realisá dorinti'a în asta privintia?

Eaca care:

Scim ca în patri'a nóstra esista de prezentu doue academie de drepturi, ambe susutienute de statu. Un'a e cea din Clusiu, cu limb'a propunativa magiara, — si a dóu'a e cea din Sabiu cu limb'a

de propunere germana. Ambe aceste academie deci au caracteru nationalu, ele suntu nationale, ale celorlalte doue natiuni conlocuitoare, de si se sustienu din averea statului. Dara deca magiarii si au academi'a loru nationala, sustienuta din averea statului; si deca sasii asemenea si au pe a loru nationala, sustienuta ierasi din averea statului: óre nu este dreptu si cuviintiosu, cá si románii, cá a trei'a natiune si inca cea mai numerósa în patria, egalu îndreptatita cu celorlalte doue, inca sa-si aiba academi'a loru nationala, cu limb'a de propunere romána, sustienuta totu din visteri'a statului? Cine va díce, ca ei nu aru fi avendu dreptu la acést'a? Au nu contribuescu ei statului sangele si averea loru, inca dóra în mesura si mai mare de câtu celorlalte doue natiuni?

Asia dara deca avemu dreptu, pentru ce sa nu ne cautamu dreptulu nostru, pentru ce sa nu pretindemu dela statu, cá, precum ingrígesc elu de cultur'a juridica a celorlalte doue nationalitati mai mici, sustienendule academiile loru de drepturi din visteri'a sea: asia sa ingrígesc si de cultur'a romániloru cá a partiei celei mai numeróse, prin infintierea si sustienerea si a unei academie de drepturi románe ierasi din averea statului, cu atátu mai vertosu, cu câtu atátu dupa spiritulu cátu si dupa liter'a legiloru din a. 1848, acést'a urmédia? Séu, ceea ce aru fi inca si mai corespundietoriu si mai crutiatoriu pentru averea statului, — pentru ce sa nu pretindemu noi, cu tota puterea cuventului si cónsciinti'a de dreptu: cá din cele doue academie de drepturi sustátorie astadi în patria, sa se compuna numai un'a singura p a r t e t i c a pentru tóte trei natiunile din Transilvani'a?

Pentru ce deci sa fimu noi mai cu forfoiu de câtu celorlalte doue natiuni conlocuitoare, infintindu-ne si sustienenduno academi'a nóstra de drepturi pre spesele proprii, prin denariulu natiunei, pre cându aceea, de si în stare mai favorító e, sa si le aiba pe ale loru din averea statului, la care contribuim si noi? — noi! — cari avemu atâtea si atâtea de facutu, atâtea si atâtea lipse, un'a mai inteltóre de câtu ali'a, de implinitu, — si inca într'unu obiectu, în privintia cărui'a dreptulu nostru este asiá de chiaru si evidentu.

Déa mi se va obiectá pôte, ca statulu nu se va invói si nu se va implini pretensiunea acést'a a nóstra, de si drépta. Asta obiectiune aru fi netomeinca, si n'aru trebui nici decum sa ne descuragiedie; cáci abstragendu dela aceea ca ce aru face statulu séu regimulu, datorinti'a nóstra cea mai sánta este, a pretinde dela elu recunóscerea dreptulu nostru si implinirea pretensiunei nóstre celei drepte. Si pro lánge o staruintia seriósa nu se

pôte sa nu ne ajungemu scopulu — de buna séma mai eurendu în acestu modu, de câtu prin denariulu natiunei.

În astu întielesu se semí subscrisulu îndatoratu a vorbi, inca în a 1863 la senatulu imperialu din Vien'a cá deputatu, în privintia academie de drepturi románe, urmatórele:*)

„Luându-mi voia a radicá cuventu, pentru de a aduce înainte în acést'a inalta casa unele impregiurári despre academi'a de drepturi din Clusiu, la care m'au îndemnatu cele díse în preliminaru si respective în relatiunea comitetului: acést'a, domnilor, nu o facu nici decátu de aceea, ca dóra asiú si contrariulu inmultirei institutiuniloru jurisprudentiale din tier'a nóstra; nici pentru aceea, ca dóra asiú avé ceva în contr'a academie de drepturi din Clusiu restituite dejá, prin urmare nu ca dóra n'asiú consimti cu intentiunile inaltului regimu în privintia acést'a.

Din contra trebuie sa marturisescu, ca recunoscu cu lauda, cum inaltulu regimu si-a pusu similitia si a portatu grigi'a cuvenita, spre a se restitui acést'a academi'a de drepturi din Clusiu.

Totu ce asiú dori e, cá intentiunile binefacátóre ale inaltului regimu sa fia generale, cá adeca aceea sa se estinda de o potriwa asupr'a tuturoru locuitoriloru tierci, asupr'a tuturoru popórelor din tíera.

De aceea dara, câte-mi voiu luá voia ale vorbi, nu suntu îndreptate nici în contr'a unei'a, nici în contr'a altei'a din cele doue academie de drepturi, ce sustau de fatia în Transilvani'a; aceea se reducu mai vertosu la o academi'a de drepturi, ce inca nu esista, carea insa aru trebui sa esiste, adeca la infintierea unei a trei'a academie de drepturi pentru románii din Transilvani'a.

Va bate pôte la ochi, domni mei, ca eu, fiindu în patria mea doue academie de drepturi si aflându-se acum finantiele în stare critica, sum aplicatu a pretinde infintierea si unei a trei'a academie de drepturi.

Déca insa se va considerá, ca ambe aceste academie de drepturi un'a în Sabiu si ali'a în Clusiu, au caracterulu loru specialu nationalu; deca se va considerá, ca un'a e academi'a juridica germana, a dóu'a magiara, deca în fine se va considerá, ca bas'a constitutiunei transilvane e sistem'a nationala si confesionala: atunci credu, ca va perí aceea ce aru poté bate la ochi.

Avni onóre a díce, ca de presinte esista în Transilvani'a doue academie de drepturi, adeca un'a în Sabiu, ceea lalta în Clusiu, carea din urma de eurendu se restitui.

*) Vedi protoc. stenograficu alu senat. imp. din an. 1863.

FOISIÓRA.

— (La istori'a chronometrelor.) Unu orologiu bunu este unu ce binevenitu: tóte relatiunile vietiei nóstre depindu multu pucinu dela timpulu. Cei vechi se foloseau de orológe de apa si de nasipu, care se basau pre principulu, ca o cantitate de apa séu nasipu are totodéun'a trebuintia de unu timpulu anumitu pentru a se stracurá din unu vasu implutu cu aceste elemente. Abiá în seclulu a XIV s'au folositu orológe si Huyghens au substituitu principiulu de a folosi la orológe pene séu ponduri (pendule). Acestea chronometre inse au fostu mai multu séu mai pucinu defectuóse si insuficiente pentru scopuri scientifiche: artea chronometrelor erá în prim'a loru fasia. Inca Filipu III. din Ispani'a a fostu scrisu (1698) unu premiu pentru o constructiune mai acurata a chronometrelor; defectuositatea loru s'au aretatu cu deosebire atunci, cându sub Ludovicu XV. Bouguer, La Condamine, Godin si ispaniolulu Ullo'a în an. 1735 mersera la Peru în Americ'a, ier' Camus, Clairaut, Lemonier, Maupertuis si Quithier în anulu urmatoriu la Tornea pentru a indeplini mesurarea lungimei si latimei geografice a globului nostru, spre a poté conchide la form'a si marimea lui. Si Angli'a condusa de interese maritime si comerciali espuse unu premiu de 20.000 puncti sterlingi pentru acel'a, care va inventá unu chronometru, cu ajutorulu cărui'a va fi possibile a determiná lungimea cu esactitate până la $\frac{1}{2}$ gradu. Acést'a s'au întemplat, dupa ce Gem'a Frisius apoi Huyghens si Hooke au aretatu importantia adeverata pentru mesurările geografice si pentru navigatiune. Grentatea, care întemplá constructiunea chronometrelor pre atunci

erá fórté mare, se para neinvigibila. În anulu 1761 presintá pentru prim'a óra Harrison unu lemniaru, unu atare chronometru, care admitea a mesurá lungimea geografica dela Jamaic'a până la $\frac{1}{2}$ gradu diferentia si primí inse numai diametate premiulu scrisu de parlamentulu anglésu de 10.000 puncti sterlingi. Din acelu timpulu artea chronometrelor au facutu unu progresu asiá de mare, încátu până în dílele nóstre se potea crede, cum-ca în ast'a sfera artea si-au ajunsu culmea. S'au constructu orológe, care suntu în stare a determiná cu cea mai mare esactitate $\frac{1}{1000}$ parte din o secunda. Atari chronometre posedu numai observatoriile astronomice, unde se pretinde cea mai mare esactitate în determinarea timpului si costa sum'a enorma de 60.000 fl. v. a.; deci se esplica, ca nu fie-cine pôte deveni în posesiunea unui chronometru. Se pare inse, ca asta în privintia artea nu si-au ajunsu culmea estrema ce pôte indeplini mán'a si artea omenésca. Din Americ'a avemu scirea, ca unu orologieriu din Philadelphí'a au inventatu unu chronometru, care admite o numerare a timpului până la $\frac{1}{1000}$ secunde. Orologiulu are 16 poliacari în diametru si periferi'a lui este impartita în 5000 párti. Indicele acestui orologiu percurge în o singura secunda de doue ori periferi'a si admite astfeliu a calculá timpulu până la 0 0001 secunde în decimali. Se întielege de sine, ca constructiunea intréga până acum este inca unu secretu; orologierulu voiesce sa aiba patenta despre inventatiunea sea. Cumca acést'a inventiune este fórté pretiósa, va întielege fia-cine si cu deosebire barbatulu de sciintia, astronomulu si fisiculu, care pretinde cea mai mare esactitate în cercetările si experimentele sale. Noi din partene adaugemu numai pucine reflexiuni la acést'a inventiune, care pôte fi cu multu mai fatale pentru omenime decâtu

bombele de petroleu ale comunístiloru din Parisu. Inca în an. 1866 dupa Sadow'a Prussi'a si chiaru si Austri'a prin prof. Dr. Josef Petzwal din Vien'a au facutu multe experimente pentru a determiná celeritatea unui proiectilu (glontiu) de pusca, pentruca numai prin acést'a vomu veni la cunoscinti'a legiei resistintiei aerului, care între alte depinde dela multe incidentie. Este cunoscutu, ca în resbelulu franco-prussu de acum armele prussiene s'au documentatu de prevalinte facia cu cele francese; prussii — si îndreptau cu flegm'a loru îndatinata glóntiele loru în cele mai frecuentate si însemnate case din Parisu, fára a gresi în tient'a loru; si noi ascriemu mare parte acést'a experimentelor loru de cu patru ani mai nainte, care se afla si publicate în „Schlömilch Zeitschrift für Mathematik und Physik“ din Lipsi'a 1866, cu tóte, ca aceste experimente suntu departe de a fi cu totulu esacte, precum pretinde calcululu, pentru ca togm'a au lipsitu chronometrele, care se fia în stare a determiná sute de párti ale unei secunde. Ce acum? Déca inventiunea americana se va aprobá si, precum se scria regimelu americanu si face experimente pentru determinarea celeritatei proiectileloru, apoi numai este indoiéla, cumca în scurtu tempu se va resolví si problem'a resistintiei aerului si fiindu-ca matemati'a ne invétia, ca calea unui proiectilu este o curbulinia anumita, parabola, apoi aceste rezultate scientifiche voru fi cu multu mai daunótióse, mai periculóse decâtu mitrailesele, resbelele cu multu mai sangeróse. Astfeliu progreséza în o privintia artele si sciintia, insa se pare numai pentru a nimici némulu omenescu, alu cărui spiritulu le-au produsu. — P. T a n c o.

Cătu pentru cea d'intăia, pentru cea din Sabiu, aceea pare-mi-se, se infintia la anul 1844 din averea nationala a sasilor. Ea dara a fostu dotata de natiunea sasésca, ea avu profesorii sei proprii nationali, limb'a instructiva fu cea germana; academia de drepturi dara cu totu dreptulu se po- tea numi germana. La anul 1850, de nu me insielo, se prefacu acésta academia de drepturi in academia a statului, in asa asiá, ca acum nu se mai dotá din fondulu nationalu, ci din vistieria comuna a statului. Fiindu ca la acésta academia si acum suntu asiediatii profesori germani; fiindu ca mai departo limb'a esplicativa e cea germana: de aceea nu mai incapa indoicla, ca acésta academia n'aru trebui privita si astadi cá academia germana.

Asemenea se are lucrulu si cu academi'a de drepturi din Clusiu restituita acum. Ea esista inca inainte de anul 1848, si numai in anul acest'a d'n urma incetá.

Si academi'a acést'a, incátu mi aducu aminte, a fostu infintiatu din fondulu religionar alu bisericei romano-catolice. (Voce: bá nu!) Celu putienu a fostu dotata din acelu fondu religionar.

Limb'a ei esplicativa pâna la 1846 fu cea latina, cáci mai nainte ea a fostu limb'a publica oficiosa in toti ramii administratiunei. La anul 1846 inse se introduse limb'a magiara. Se póte déra dice cu totu dreptulu, ca academi'a de drepturi din Clusiu nainte de 48 au avutu caracteru nationalu unghurescu. De curendu veduramu, ca acésta academia de drepturi, suspensata la anul 1848, se reinfintia, si anome prin inaltulu regimu, si ca profesorii ei nu se mai dotéjia din fondulu religionar alu bisericei romano-catolice, ci cá si cei dela academi'a din Sabiu, din cass'a comuna a statului. Trebuie sa presupunemu, ca limb'a esplicativa va fi cea magiara, deschiderea ei au urmatu numai in dilele acestea.

Din cele premise se vede dara, ca de presinte esista in Transilvani'a dóue academie de drepturi, ca amédué au caracterulu loru nationalu, ca un'a, cea din Sabiu, e academia de drepturi germana, a dóu'a, cea din Clusiu, unghuresca.

Insa, domniloro, mai esista o natiune, si inca o natiune multa mai numerosa, decâtu cele-lalte dóue, adeca decâtu cea magiara si cea germana la olalta; acést'a e natiunea romána, carea numera preste unu milionu de suflete. Si din motiyulu acest'a, dara si din celalaltu motiyu multa mai ponderosu, din motiyulu adeca ca natiunea romána astadi nu mai e numai tolerata (sufferita), ci au cáscigatu positiune egala cu cele-lalte dóue natiuni ale tieriei, credu ca aru fi numai cu dreptulu, de a se mai infintia si a trei'a academia pentru románii din Transilvani'a.

De asta data nu voiu sa aducu propunere formalá, ci-mi luai numai voia a aduce la cunoscintia inaltulu regimu aceste convictiuni si pareri individuale ale mele, si a apelá la inim'a lui cu rogarea, cá inaltulu regimu sa staruiesca ori a se mai infintia si o a trei'a academia de drepturi in Transilvani'a, ori apoi facia cu starea cea rea finantiala, in carea fara indoiala ne aflámu, a se contrage cele dóue academie de drepturi, ce esista, adeca cea din Clusiu si cea din Sabiu, intr'o singura academia de drepturi paritetica, si adeca asiá, cá la asiedierea profesoriloru la acésta academia paritetica de drepturi sa se ia in consideratiunea cuvenita atátu natiunile cátu si confessiunile tieriei recunoscute prin lege si ca apoi obiectele de invetiamentu sa se propuna in tóte trele limbile tieriei.

Eu credu, domniloro, ca 'n modulu acest'a se va cáscigá o crutiare insemnata si se va corespunde cerintelor si aseptárilor tuturor natiuniloru si confessiuniloru din tíera recunoscute prin lege.

Si acésta cuventare respective rogamente a subscrisului indreptata cátra regimulu de atunci, se trecu in apelu de totu cu vederea, pre cându rogamintele mandatariloru si barbatiloru de incredere ai natiunei din an. 1849, 1850 si 1851, prin cari inca se ceru între altele si academia juridica romána vediu ca se amintescu. Totu asiá se mai trecu ea cu vederea si de alte dátii, cându fu vorb'a despre acestu obiectu la diferite ocasiuni; si macaru dicu, déca ide'a desfasiurata in cuventarea de mai susu, s'aru fi spriginitu cuviintiosu si s'aru fi executatu cu seriozitate, póte cá pâna astadi academi'a de drepturi romána aru fi devenitu o fapta complinita, si inca fara de a ne fi contribuitu denariulu. Acést'a cutediú a o afirmá cu atátu mai vertosu, cáci rezultatulu cuventárei acelei'a, cátu de

mica, se si vediu in intentiunea regimului de a asiedia profesori suplenti románi la ambele academiile din tíera, publicându-se si concursu spre acestu scopu. Va sa diga, pornirea se facuse deja, macaru si numai cu suplenti; dara inca sa fi staruitu natiunea cu totu adensulu intru urmarirea si intetirea lucrului acestuia, pre cum n'a staruitu de locu?!

Aceste suntu convingerile subscrisului de astadi, cá si din an. 1863, in privintia academiilor románe de drepturi, si totu aceste i voru fi si in viitoriu pâna atunci, pâna cându prin argumente mai tari nu se va convinge din contra. Si tocm'a pentru ca ele suntu convingeri, de si individuali déra vechi si basate, cum se vediu, pre realitate, se semti deobligatu moralicesce ale supune la judecat'a publica romána.

N. Pope'a.

Revista diaristica.

Dela Augustu 1870 si pâna acum, dice „Romanulu“ o strigare din ce in ce mai crescenta, s'aude necontentitu in tóta lumea:

— Franci'a móre, Franci'a a muritu! Inclinati-ve popóro despotismului, cáci Christulu vostru a muritu si nu mai are invioare. Ingenunchiati, inclinati-ve si inchinati-ve, cáci iéca-ne in epoc'a, in care „legea providentiei se manifesta in tóta puterea ei.“

Asiá dice providentia nemtiésca; cum inse glasulesce si face providentia latina?

Preste unu milionu de germani supsera sângele si averea Franciei, in timpu de unspre-diece luni. Preste unu milionu de germani pustiira Franci'a prin pradari, prin sabia si focu, in timpu de 11 luni. Si pacea nu se incheia inca bine, si in timpu de dóua luni Franci'a fu silita a versá din nou sângelu si averea ei, prin resbelulu civile, prin lupte între frati, cea mai mare si cea mai fara exemplu in lume, si acést'a pre cându era ocupata de 800,000 de mii de straini si 400,000 de mii din fii ei erau in temtile Germaniei. Franci'a s'a sfársitu acum cu totul, striga providentia despotiloru. Acum iéca si corpulu ei in putredire, si pulberea lui aruncata de venturi. Si pre cându despotii se desfatau in beti'a sângelui s'audi o voce strigându: — Stati, stati, striga marele de Molkte, stati cáci este mai viua de cátu ori cându, acésta indracita natiune. Stati, cáci nu numai n'a muritu, ci din contra acum abia se scóla din mormentu in care jacea de 22 de ani, si, scutarându pulberea despotismului sub care fusese inecata, incepe a renese, si-a-si regasi juneti'a si nemuritoria ei vigóre.

Iéca ce se scrie din Berlinu la 3 Iuniu diariului din Prag'a „Correspondance Slave:“

„Surprindere mare si nemultiamire in Prussia despre inlesnirea cu care Franci'a a potutu organisa si resboi o armata atátu de puternica incátu sa tiena peptu in acél'a-si timpu rescularii in Parisu, rescularii in Algeri'a si trebuintelor mareloru orasie, cá Lyon, Merseille, Toulouse etc. etc. Chiaru la Berlinu s'admira escelinti'a planuriloru ce facura cá Parisulu sa se póta lua si vitedi'a armatei care le esecuta.“

„Lumea se intréba cum se póte cá prussianii, dupa cinci luni de asediú, sa nu fi potutu lua orasiulu impresuratu de densii de cátu prin fómé, pre cându maresalele Mac-Mahon l'a luat in dóue luni? Si in acél'a-si timpu între soldatii germani esista unu felu de satisfactiune, cându se gândescu c'au scapatu de pecelele in faci'a cáror'a se afla adi soldatii nostrii. Simtiementulu generale, care reese din opiniunile ce ne transmite acésta epistola, e cu o tíera in care se afla asemenea energii, asemenea vitalitati si pentru bine cá si pentru reu, in partii'a de ordine cá si in partii'a de anarhia, nu e catusi de putinu in agonía.“

„In cugetulu corespondinteloi germanu chiaru sfársitul Parisului n'aru fi si sfársitul Franciei. Acést'a aru fi numai o schimbare in moravurile natiunei si ale Europei.“

Asiá Franci'a fu aruncata in resbelu, fara armata, fara arme, fara munitiuni, fara sa fie nici chiaru hranita. Franci'a imperiului fu invinsa, topita in 40 de zile, pre cându Franci'a republicei, tienu peptu armatelor Germaniei in timpu de 6 luni, si-acést'a cându era desarmata si in mare parte stórsa si arsa de densele.

Se face pacea, si revolutiunea din Parisu da

dovedi, in timpu de dóue luni, chiaru intr'unu resbelu civile, de celu mai mare eroismu. Si guvernulu din Versailles creadia o armata si in dóue luni ia Parisulu, strada cu strada si casa cu casa, pre cându armata germana in timpu de cinci luni nu putu sa-lu ia decâtu prin fóméte.

Si dupa eroismulu si plinetatea vietiei, dovedescu cu arm'a in mána, iéca si doved'a vietiei si-a avutiei pre teremulu economicu si politicu. Guvernulu cere unu imprumatu de dóue miliarde. Potu óre románii sa calcule ce suntu dóue miliarde? Ne tememu ca nu. Ei bine, guvernulu cere dóue miliarde si da terminu de trei zile pentru subscriere. Franci'a cea pre deplinu stórsa acopere in 24 de óre intregu imprumotulu cerutu. Capitalurile Europei, atátu de fricoése si intieple, ofere acelei Francie, pre care despotii o declarau scursa de avere cá si de sänge, 12 miliarde, in 24 de óre. In 24 de óre 14 miliarde se oferira cu iubire si cu credintia Franciei. D'a, este fara exemplu in lume catastrofele ce bántuira Franci'a in timpu de 12 luni, dara este asemenea fara exemplu in lume lupt'a ei din cele din urma dóue luni si patru-spre-diece miliarde oferite in 24 de óre.

A. Propunere.

La comisiunea arondátore pentru protopopiatele infintiate in muntii apuseni.

I. Protopopiatulu Abrudului.

Cu comunele 1. Abrudu orasiu, 1094 suflete. 2. Abrudu satu, 1260. 3. Rosi'a, 961. 4. Corn'a, 668. 5. Muntari, 758. 6. Poieni, 1291. 7. Buciumu satu, 613. 8. Isbit'a, 459. 9. Cerbu, 477. 10. Buninginea 1034. 11. Ciuruleas'a, 1328. 12. Soharu, 777. 13. Carpenisiu, 1289.

Sum'a 12009 suflete.

Din protopopiatulu Campeniloru 11 comune politice cu 20 Parochii, anume:

1. Albacu, 1940 suflete. 2. Arad'a, 2341. 3. Certege, 614. 4. Gard'a de josu, 1449. 5. Gard'a de susu, 1393. 6. Campeni, 2506. 7. Ladiesci, 914. 8. Neagra, 1452. 9. Lapsid, 1186. 10. Pelesiu, 634. 11. Poiana, 873. 12. Ponorelu, 1196. 13. Sohodolu, 1049. 14. Supra pietrei, 529. 15. Secatura, 1424. 16. Vidra de josu, 749. 17. Vidra de susu, 2397. 18. Vidra de mijlocu, 1445. 19. Valea verde, 409.

La olalta sum'a face 37,030 suflete.

Motivele suntu urmatórele pentru Protopopiatulu Abrudului.

1. Pentru ca acestu teritoriu este commassatu, avendu in juru confinii naturale de munti, si anume 1. de catre orientu, ce-lu desparte de prot. Lupsiei, este muntele Muscaniloru cu comunele gr. cat. Musca si Bistr'a. 2. De cátra médiad, ce lu desparte de alu Belgradului, muntele numitu Dealu mare de cátra Zalathná, 3. de catre apusu si média nópte, ce desparte de Zarandu, culme de munti cu Muntele mare, — asiá cá cu unu muru incungiuratu.

Acestu teritoriu au fostu din vechime unu protopopiatu sub nume de Protopopiatulu Zlatnei, si numai dela 1859 dupa mórtéa Protopopului Ighianu taiatu in 2 partii, dandu-se la d. Protopopu Absolonu jumatare cara alta parte d. Patiti'a spre administrare. —

3. Abrudulu cu Campeni suntu in apropiere de 1 1/2 óra, care nu se potrivecu cu 2 resiedentie protopopesci langa olalta, si nici un'a in centru. —

4. Poporatiunea din totu teritoriulu comasatu supra aretatu gravitéza catre Abrudu cá orasiulu de capetenia din muntii apuseni cu tóte maestriele, si oficiali politici si judecatoresci, unde in tóte dilele se afla ómeni cu trebi casnice si judecatoresci. —

Eara Campeni, din comuna sateasca, numai in anii dupa 1848 s'au radica tu la nume de orasielu. — Nu este in sa de insemnata, a se asemaná séu a rivalisá cu Abrudulu, are terguri de tíera de vite intogma cá si satulu Lupsia, ce nu insemnéza pentru administratiune o gravitate de insemnatu.

5. In Abrudu se afla casé parochiale, cara in Campeni nu se afla casa parochiale, nici eclesia preotiesca. —

B. Propunere.

La on. comisiunea arondátore pentru Protopopiatulu Lupsiei.

Cu comunele: 1. Ofenbaia, 2. Muncelu, 3. Valea Lupsiei, 4. Lupsia satu, 5. Hadarau, 6. Sias'a Lupsiei, 7. Vintia, 8. Ciór'a de susu, 9. Sartesiu, 10. Bradiesci, 11. Latreni, 12. Salciu'a de susu, 13. Salciu'a de josu, 14. Sub piatra, 15. Bedeleu, 16. Buzu, 17. Cacov'a Erei, 18. Ocolisiulu mare, 19. Ocolisiulu micu, 20. Runcu, 21. Vidolmu, 22. Lunca, 23. Posiag'a de josu, 24. Posiag'a de susu.

Sum'a 13,754 suflete.

Din protopopiatulu Belgradului cu comunele.

1. Mogosiu, 563. 2. Miclesci, 1168. 3. Rimetiu, 348. 4. Ponoru, 1307. 5. Valea Barnei, 625. 6. Bradesci 667. 7. Memeligan, 565.

Sum'a 5243 suflete.

Sum'a totala a Prototopopiatului Lupsiei face impreuna cu adausul din Prot. de Alb'a-Jul'a

Sum'a 18,997. suflete.

Motivele sunt urmatoarele.

1. Teritoriul descris pentru prototopopiatul Lupsiei cu sediinta in Ofenbai'a, este compactu si neintreput de confinii, seu alte comune de confessii straine.

2. Este incunjuratu de 3 parti cu confinii, si a-nume:

- de catra orientu comune straine magiario-secuiesci de scaunul Ariesiului si muntii Trascaului.
- de catra apusu se desparte de Abrudu si Campeni cu muntele Muscaniloru, si comunele gr. cat. Musc'a, si Bistr'a, —
- de catra miadia nopte cu Muntele mare,
- de catra mediadi, invecineza cu prototopopiatulu de Alb'a-Jul'a din care se si anecesza 7 comune supra scrise, cu numerulu de 5243 suflete, —

3. Ofenbai'a este in centrulu acestui teritoriu comasatu, care are terguri de septemana, cochuri imperatesci, unde graviteaza locutorii acestui teritoriu pentru trebile lor.

4. Inaltulu Ministeriu au decisu si ordinatu infiintarea de dregatorii politice judiciarie in Ofenbai'a pentru acestu cercu, aflandu-lu de centru pentru administrare. —

5. In Ofenbai'a are parochi'a eclesia si casa parochiale.

C. Propunere.

la Maritul Sinodu arhidiececanu pentru arondarea prototopopiatului Lupsiei cu resiedinta in Ofenbai'a.

1. Ofenbaia, 826. 2. Muncelu, 448. 3. Valea, Lupsiei, 682. 4. Lupsia satu, 732. 5. Hadarau, 708. 6. Siasa Lupsiei, 981. 7. Vintia, 368. 8. Sartesiu, 481. 9. Bradesci, 553. 10. Ciór'a de susu 390. 11. Latureni, 683. 12. Salciu'a de susu, 563. 13. Salciu'a jde osu 531. 14. Sub-piatra, 226. 15. Posiag'a de susu, 356. 16. Posiag'a de josu 356. 17. Lunca, 447.

Sum'a 9231 suflete.

Din tractulu de susu alu Zlathnei:

1. Certege, 614. 2. Campeni, 2506. 3. Secatur'a 1424. 4. Albacu, 1940. 5. Arad'a 2341. 6. Gard'a de susu, 1393. 7. Gard'a de josu. 1494. 8. Lapusiu, 1186.

Sum'a 12,898 suflete.

Din protopresbiteratulu Belgradului:

1. Mogosiu, 563. 2. Miclesci, 1168. 3. Rimetiu, 348. 4. Ponoru, 1307. 5. Valea Barnei 625. 6. Bradescii, 667. 7. Mamaligan, 565.

Sum'a 5243 suflete.

La olalta face sum'a pentru prototopopiatulu Lupsiei in sum'a 27,372 suflete.

Propunere.

la Maritul Sinodu arhidiececanu pentru arondarea prototopopiatului Abrudului.

Cu comunele: 1. Abrudu orasiu, 1094. 2. Abrudu satu, 1260. 3. Rosi'a, 961. 4. Cornea, 668. 5. Muntari 758. 6. Poieni 1291. 7. Buciumu satu 613. 8. Isbit'a, 459. 9. Cerbu, 477. 10. Buninginea, 1034. 11. Ciuruleas'a, 1328. 12. Soharu, 777. 13. Carpenisiu, 1289.

Sum'a 12,009 suflete.

Din prototopopiatulu de susu alu Zlathnei:

1. Poian'a, 863. 2. Pelesiu, 634. 3. Valea verde 409. 4. Sohodolu 1049. 5. Supra pietri, 529. 6. Ponoru, 1196. 7. Vidr'a de josu 749. 8. Vidr'a de susu, 2397. 9. Vidr'a de mijlocu 1445. 10. Neagr'a, 1452. 11. Ladiesci 914.

Sum'a 11,647. suflete.

Sum'a aru face 23,656. — Earu decanu s'aru alaturá la prototopopiatulu Belgradului comunele de preste confinie Dealu-mare, adeca:

1. Valea dosului, 995. 2. Zalathn'a 1512. 3. Vultori, 609. 4. Trimpoiele, 1067.

Sum'a 4173 suflete.

tota sum'a prot. Abrudului aru fi 27,829 suflete.

Nota. La protopresbiteratulu Albei-Iuliei s'au omisu din eroe 6 comune tinatore astadi de protopresb. Zlathnei de josu: Petrosiani cu 513, Valea Bulzului cu 399, Galati cu 749, Fenesiu cu 969, si Presac'a cu 589 suflete, peste totu cu 3219 suflete. Si asiá protopr. A. Iuliei aru cuprinde 46 comune bisericiesci cu 33,178 suflete, cari in recapitulatiunea generale s'au si computatu.

Sambata superióra apusena in 12 Iunie 1871.

Stimate dle Redactoru! Eri in 11 Iunie a. c. avurámu in comun'a Sambata superióra apusena o serbatore nationala, adeca esaminulu de vera cu pruncii de scola, la care asistara dlu vice-notariu districtuale Franeu, dlu vice-fiscalu Dulea, dlu pretore Grideanulu, dlu vice-pretore Boeriu, dlu arendatore locale Ladislau Clococeanu, apoi dlu parochu Ioanu Mardanu direttore localu,

intreg'a antistia locale si o multime de poporeni, barbati si femei, unde fiindu cas'a scolei prea mica se asediara scaunele in bisericu, si nici aci nu incapura, poporeni, cati erau adunati; iera raspunsurile copiiloru ne surprinsera, si in specie din religione, apoi cetirea romana, cei mai crescuti si cetirea germana (ceva ne mai pomenitu pre aci pana in anulu 1869), urma apoi gramatic'a romana si germana, ceva din geografia, computulu, declamarea si in fine cantările intre care cate-va poesii nationale ne incantara, — invetiatiurulu nostru Pavelu Monea de si au inceputu scol'a tardiu prin dibacia sea reesi bine incatu secerá multa lauda. — Urmá apoi esamenarea adultiloru la vre-o 15 inisi, intre care vre-o 5 barbati in etate de 40—46 de ani, mai nainte contrari scolei, depusera esamenu in cetire si in scrisu incatu toti ascultatorii fura forte multumiti, in urm'a carei'a dlu pretore tienu o cuventare forte potrivita catra poporeni aretandule folosulu scolei — ca raspunsu la aceea cuventare rosti apoi dlu parochu Mardanu iera o cuventare potrivita prin care 'si esprima bucuri'a ce simti cu acesta ocaziune si indemna pre poporeni ca sa nu-si retraga copii dela scola, si in fine multiami domniloru cari ne onorara cu presentia la esamenu, aci avemu de a insemna ca in comun'a acest'a din tempurile inainte de 1848 abia sa fie 5—6 inisi care sa scie eeti, ca nu se ingrigiau nimeni de scola si erau iobagi, — avemu a multiami numai dlu parochu Mardanu starea cea in floritorea a scolei, ca din di in di contrarii scolei se retragu si rusinedia, si la sfaturile sale se aplica poporulu si asculta; lefa invetiatiurulu s'a mai imbunatatu si in acestu anu. —

Deci ve rogu dle Redactoru binevoiti a publica aceste in pretiutulu nostru diurnalu ca sa se convinga odata si adversarii nostri ca au batutu ora desteptarei si pentru prea bunulu poporu romanu, care-si cunoște prea bine pusetiunea si care tiene cu totu sufletulu la inaintarea si prosperarea scoleloru nostre confessionale; buna ora inainte cu vre-o cati-a ani nu era nici pomenire de scola in comun'a nostra, iera acum'a dupa staruinti'a neobosita a demnulu nostru parochu locale Ioanu Mardanu si cu ajutorulu dlu arendatore Ladislau Clococeanu, avemu o scola care nu numai ca e forte cercetata dera in invetiamentu pote rivalisa cu ori ce scola inferiöre opidana. G. C.

Varietati.

** (Diet'a Croatiei), care si-a fostu amenatu sediintiele pana in 3 Iuliu, se va proroga de nou pana in 20 Septemvrie, pentru-ca regimentele granitiere din St-Georgiu si Kreutz sa aiba ocaziune a-si alege reprezentanti si pentru sessiunea acest'a.

** (Statistic'a advocatiloru in Ungari'a si Transilvani'a.) In Ungari'a suntu de presinte 3490 de advocati activi si in Transilvani'a 240; proportiunea advocatiloru facia cu numerulu poporatiunei — in Ungari'a 11,117.623, in Transilvani'a 2,101.727 suflete — sta deci astu-feliu, ca pre fia-care advocatu cadu 3544 suflete. Cetatea Pest'a este cea mai abundante in advocati; ea numera 651 de advocati si are o impoporatiune de 200,476 suflete, adeca 307 suflete pre unu advocatu. Si mai binecuventata in acesta privintia este cetatea Eperjes, carea, pre langa o impoporatiune de 10.772 suflete, numera 41 de advocati, adeca pre fie-care advocatu cadu numai 262 de suflete; din contra inse comitatulu Scepusiu are numai 2 advocati la o poporatiune de 128,956 suflete; va sa dica aici cadu pre unu advocatu 64,478 suflete.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii Balomiru in prototopopiatulu Orestiei, care are 926 suflete — se escrie concursu pana la 25. Iulie 1871.

Emolumentele suntu:

- 26 jugere pamentu clas'a II-a
- tota cas'a cate 2 ferdele de cucurudiu cu tuleu — si o di de claca, —
- Stola obicinuita.

Doritorii de a ocupa acesta parochia suntu avisali de asi tramite recursele lor in sensulu statutulu organicu — la scaunulu protopopescu alu Orestiei — dovendindu ca suntu clerici absoluti, si oru depusu ecsamenu

de cualificatiune, si suntu cu purtari morale potrivitv chiamarei preotiesci.

Orestia 14 Iunie 1871.

Cu intielegerea comitetulu parochialu.

Nicolau Popoviciu.
Protopopu.

(59—1)

Concursu.

La Gimnasiulu publicu romanu de relig. ort. or. din Brasiovu au devenitu vacante urmatoarele doue posturi de profesori:

- unu postu de profesoru pentru limb'a si literatur'a latina si elina,
- unu postu de profesoru pentru matematica si fisica, pentru a caror'a ocupare se escrie prin acest'a concursu.

Doritorii, de a ocupa vre-unulu din posturile acestea, sa binevoiesca a ascerne la subscris'a eforia celu multu pana 15/27 Augustu a. c. concursele loru insocite de documentele prin care sa dovedesca: a) ca suntu dupa nationalitate romani de religione ort. orientala, b) ca au conduita morala si politica buna, c) ca au cualificatiunea pentru postulu, la care competedia, care cualificatiune se documentedia prin testimoniu de maturitate si prin atestatu despre absolvarea cu succesu a facultatii filosofice dela vre-o universitate, seu eventualminte a unui institutu technicu. — Se intielege de sine ca acei competitori, care seu prin esamene formale dela universitate seu prin pras'a castigata pana acum'a, potu dovedi cualificatiune mai mare, voru fi preferiti.

Salariulu anualu impreunatu cu fie-care postu este de 800 fl. v. a. inaintare la 900 si pensionare.

Profesorulu alesu servesce anulu primu de proba, iera dupa implinirea acestui'a se va denumi definitivu, deca va fi depusu esamenu de profesura conformu prescriseloru statutulu bisericeii nostre ort. orient.

Brasiovu 3/15 Iunie 1871.

Efori'a scoleloru centrale rom. gr. or.

Concursu.

Pentru vacant'a parochia gr. or. din Hid'a (Hidalmas) protopresbiteratulu Ungurasiului se deschide concursu pana la 20 Iuliu c. v. 1871. Cu acesta parochia suntu impreunate emolumentele:

- Casa parochiale cu gradina.
- Jugare de pamentu aratoriu si fanatiu 13 org. □ 805.
- Dela 70 de case cate 2 metrete cucurudiu cu cocianulu si cate o di de lucru — si a.
- Stola de eparafriu indatinata. —

Doritorii de acesta parochia sa fie clerici absoluti si pentru familia remasa necasatoriti, si, au de asi tramite petitiunile in sensulu §; 13 din statutulu organicu la prea stimatulu domnu prot. Petru Rosic'a in Fuzes Snt. Petru.

Hid'a 8 Iunie 1871.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea

Petru Rosic'a
Protopr.

(61—1)

N. U; 676 ex 1871.

PUBLICATIUNE.

In prim'a Noemvre a. c. se va deschide institutulu de invetiamentu agronomicu (scol'a agronomica) in Mediasiu cu clas'a prima a scolei capitale.

Spre cercetarea acestui institutu se face provocare pre langa observatiunea ca primirea scolariloru va urma in dilele ultime ale lui Octomvre a. c. prin directorele institutulu, si ca ea (primirea) e legata de urmatoarele conditimi: Scolariulu trebuie adeca

a) sa fi absolvitu scol'a populara ordinaria cu succesu bunu —

- sa fia celu pucinu de 16 ani;
- in generalu sa fie familiarisatu cu pracs'a lucruriloru agronomice obicinuite in tiara,
- in moralitate nepatatu,
- si sa se supuna unui esamenu de primire.

Sabiuu in 19 Maiu 1871.

Dela universitatea natiunei sasesci.

Edictu.

An'a Millea din Salisce, scaunulu aceleuia-si nume, sub datulu de astadi au substernutu forulu matrimoniale subscrisu actiunea sea prin carea cere despártire totala de barbatulu ei Dimitrie Rosc'a totu din Salisce, carele este pribegitu de siese ani. Deci fiindu ca este necunoscutu loculu aflarei si petrecerei numitulu barbatu Dimitrie Rosc'a, acest'a se provoca ca in terminu de unu anu dela datulu de fatia negresitu sa se infatiosiedie inaintea acestui foru, pentru ca la din profriva procesulu incaminatu, si fara de elu se va otari dupa prescrieselo canoniche ale santei bisericeii ecumenice ortodoxe.

Forulu matrimoniale ortod. res. alu tractulu Sabiuului I.

I. Hani'a
Prot. si presied.

(40—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 23 Iunie (5 Iulie) 1871.

Metalicele 5%	59 30	Act. de creditu	286 60
Imprumut. nat. 5%	68 85	Argintulu	127
Actiile de banca	774	Galbinulu	5 80